
Aan: BO Platform Vitale Landbouw
Van: Pierre Raeven, Hans Corsten
Datum: 1 maart 2020
Betreft: **Samenvatting aanpak, uitwerking en structuur platform vitale landbouw**

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het BO schone stallen van 11 oktober 2019 heeft ingestemd met de heroriëntatie van het overleg Schone Stallen. Tot nu toe lag de aandacht vooral op de ‘gedoogstoppers’ en de ‘sanering varkenshouderij’ terwijl de komende periode verruiming naar de verduurzaming van de landbouw van belang is. De opgave nu is veel complexer, alles hangt met alles samen, en kan niet meer sectoraal opgepakt worden. Denk aan VAB’s, Energietransitie, Nieuwe natuur, Circulaire Economie, stikstof. Slim en integraal handelen is vereist. Belangrijk is de lobby naar Rijk en Europa. De lijnen naar het Rijk lopen nu vaak alleen via de provincie. Daarnaast blijkt dat de bestuurlijke ambitie en implementatie in de werkprocessen in de diverse gemeenten een wisselend beeld laat zien wat invloed heeft op de uitvoeringskracht.

1.2 Ambitie

De uitdaging voor de komende jaren is om in Limburg een aantrekkelijke woon-, werk- en leefomgeving te creëren en te koersen op een transitie naar duurzaam ruimtegebruik waarin ruimte is voor een innovatieve landbouw en plattelands economie. Het economische rendement is niet alleen verbonden aan productie. Economisch rendement is geen doel maar een voorwaarde om de transitie naar een duurzame landbouw met als speerpunt gezonde voeding, gezonde bodem en een gezonde omgeving. Met behulp van de onderstaande 4 inhoudelijke programmalijnen wil het Platform Vitale Landbouw deze ambitie realiseren:

- Gezonde leefomgeving
- Innovatie
- Circulair produceren
- Samenwerken

1.3 Randvoorwaarden

Om invulling te kunnen geven aan een integrale samenwerking, binnen de beschreven ambitie, waar meerdere partijen bij betrokken zijn is van belang dat partijen een aantal randvoorwaarden hanteren. Het gaat om urgentiebepaling, erkenning van het belang van de samenwerking als efficiënt middel om invulling te kunnen geven aan de complexe opgave en vooral het medeverantwoordelijkheidsgevoel bij alle betrokken organisaties stevig verankeren.

2 HOOFDLIJNEN UITWERKING

2.1 Uitgangspunten

De individuele deelnemers in het Platform Vitale Landbouw hebben de afgelopen jaren een duidelijk beeld gekregen welke complexe dynamiek in het buitengebied plaatsvindt. De focus ligt op veehouderij met oog voor de context, namelijk alle ontwikkelingen in het buitengebied. Daarbij is er behoefte aan:

- Een structureel overleg tussen de Noord- en Midden-Limburgse gemeenten en provincie met vertegenwoordigers vanuit sector, kennis, omgeving;
- Bij dit overleg ligt de focus in de eerste fase op de transitie¹ van de veehouderij en in de tweede fase op uitbreiding naar de gehele (grondgebonden) landbouw;
- Uitbreiding van het zwaartepunt naar geheel Noord en Midden-Limburg en aanvulling met Waterschap Limburg en LNV en actieve link onderhouden naar Zuid-Limburgse gemeenten.

¹ Transitie: hiermee wordt bedoeld op het van belang zijnde veranderingsproces in de agrarische sector. Ondernemers staan grofweg voor de hoofdvragen die het spectrum bestrijken van stoppen tot groei, specialisatie, extensivering, innovatie etc. Een ander is nodig met het oog op toekomstbestendigheid van een sector zodanig dat invulling wordt gegeven aan de maatschappelijke opgaven.

2.2 Aanpak

Centraal staat de samenwerking van de juiste partijen met relevante kennis om de uitvoering ter hand te nemen. Er wordt gestreefd naar een grote mate van zelfstandigheid van de samenwerking. In de beginfase is er ondersteuning bij de organisatie en het op gang brengen van de samenwerking. De samenhang van de acties leidt tot een effectievere samenwerking van de 4 overheidslagen (Rijk, provincie, waterschap, gemeenten –inclusief RUD) door:

- Uitvoeren van en signaleren / oplossen van (bestuurlijke) problemen bij de lopende uitvoering van de uitvoeringsagenda vitale veehouderij met als aandachtsgebied de gedoogstoppers en sanering varkenshouderij en/of bijdragen aan adequate toezicht / handhaving);
- Organiseren van de uitvoering van de transitieagenda vitale veehouderij in samenhang met de gemeentelijke Agrifood doelen d.m.v. flexibele samenwerkingsverbanden;
- .

2.3 Planning

De actualiteit van de stikstof problematiek bevestigt eens te meer dat een gezamenlijke verantwoordelijkheid en – opereren essentieel zijn. De basis moet in orde zijn. Platform Vitale Landbouw hanteert de volgende prioritering:

- I. Q2-2020: inrichting adequate uitvoeringsstructuur / samenwerkingsverband met toereikende capaciteit, expertise en daadkracht gericht op transitie;
- II. Q2 -2020: benoemen van de gedeelde verantwoordelijkheid en op basis van samenwerking komen tot efficiënte werkprocessen in kernteam en in de 4 programmalijnen;
- III. Q2-2020: Het beschikbare Monitorings-database concept (WebBvb op orde, benutting GAB bestanden RvO, aansluiting WNB data op WebBvb, definitief beeld stoppers 2020, overzicht innovatietrajecten en ondersteuning e.d.) waar nodig van actuele informatie voorzien en completeren;
- IV. Q 2-2020: kennisopbouw met betrekking tot de aankomende nieuwe opgaven (o.a. de extra bevoegdheden voorkomende uit het experiment van inzet van de Crisis en Herstel Wet m.b.t. vergunbaarheid innovatie ontwikkelingen in de veehouderij, inzet op meten=weten, het herontwerp / modernisering van WebBvb aanhakend op de ontwikkelingen in andere provincies e.d.)

Om dit te realiseren wordt de volgende uitrol voorgesteld:

- I. Q1-2020 de 6 IV gemeenten nemen het voortouw voor de prioriteiten en vullen het ‘eigenaarschap van de programmalijnen’ in;
- II. in Q3-2020 worden de overige gemeenten in NM-Limburg uitgenodigd deel te nemen aan de programmalijnen;

2.4 Financiële aspecten

Voorstel is dat provincie de helft, € 24.000,- van de proceskosten voor haar rekening neemt. De overige 50% is voor rekening voor de 6 peelgemeenten. Concreet een bijdrage van € 4.000,- per gemeente.

3 ORGANISATIE

3.1 Begeleidsstructuur: taken en verantwoordelijkheden

Aansturing en afstemming gebeurt via de Stuurgroep Vitale Landbouw waarin de belangrijkste stakeholders zitting hebben en coördinerend wordt ondersteund door een ambtelijk Kernteam. Inhoudelijke uitwerking van de diverse maatregelen vindt plaats in de 4 inhoudelijke strategische programmalijnen.

Trekkende partners voor het proces zijn (vooralsnog) gemeenten en provincie. Uitwerking / uitvoering vindt (vooralsnog) plaats t/m 2022.

3.2 Stuurgroep

De taak van de Stuurgroep Vitale Landbouw is afstemmend. Ieder partner behoudt zijn eigen verantwoordelijkheid. Via afstemming / richtinggeven aan de beoogde ontwikkelingen, stimuleren van een ontwikkelingsgerichte procesvoortgang, kwaliteitsbewaking, besluitvorming over strategische beslispunten (van de thema's -met de kanttekening dat beleidswijzigingen eigen procedures kennen) en risico's signaleren kunnen werkprocessen efficiënter verlopen.

De inzet is vooral gericht op het ontwikkelen van een pro-actieve manier van werken die bijdraagt aan de kwaliteitsverbetering in het buitengebied en continuïteit van de sector.

Hiervoor is nodig dat strategische koppelingen (op-)gezocht worden, partijen verleiden om nieuwe concepten of combinaties te vormen, waar nodig experimenteeruimte te creëren etc. Méér dan reguliere toepassing van wet- en regelgeving: dat is de meerwaarde die moet bijdrage aan het creëren van gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het welslagen.

Voor de Stuurgroep Platform Vitale Landbouw worden de bestuurders van de volgende organisaties benaderd: LLTB, provincie, NMFL, Gemeenten, Rabobank en, agenda afhankelijk GGD, GD, Waterschap Limburg, Ministerie LNV, WUR, HAS en ketenpartijen. Ook wordt van de Stuurgroep verwacht dat zij deze aanpak gevraagd / ongevraagd delen met andere stakeholders en gemeenten in de provincie die er toe doen. Voorzitter van de Stuurgroep is (idealiter?) portefeuillehouder uit een van de Peelgemeenten; het secretariaat wordt door het Kernteam (Gebiedsbureau) gevoerd. De stuurgroep komt 3 a 4 maal per jaar bij elkaar.

3.3 Kernteam

Het ambtelijk Kernteam Platform Vitale Landbouw is verantwoordelijk voor coördinatie en regie van de voortgang:

- integratie en afstemming tussen de programmalijnen;
- inhoudelijke afstemming en samenhang
- klankbord voor de programmalijnen;
- communicatieactiviteiten;
- signaleren risico's en oplossingen
- Monitoring van de voortgang.

Van de vertegenwoordigers vanuit sector, kennis, provincie, omgeving en gemeenten in het kernteam wordt verwacht dat zij, naast hun expertise, de terugkoppeling naar hun achterban / organisatie verzorgen. Het Kernteam fungeert als klankbord voor de programmateams (in voorbereidende zin) en de stuurgroep. Bij de opstart wordt hiervoor een 2 wekelijks overleg ingepland. Na opstart komt het kernteam maandelijks bij elkaar.

Voor het kernteam worden benaderd:

- 4 vertegenwoordigers vanuit sector, kennis, provincie en omgeving;
- 4 programmalijn trekkers;
- Voorzitter van het Kernteam is de provincie; secretariaat wordt door Gebiedsbureau gevoerd.

3.4 Programmalijnen

De 4 programmalijnen binnen Platform Vitale Landbouw zijn verantwoordelijk voor de inhoudelijke uitwerking van de 4 thema's en organisatie daarvan. De 4 thematrekkers zorgen voor een evenwichtige bezetting van de werkgroepen. De benodigde competenties zijn identiek aan de het kernteam en vooral gericht op verandering. De trekkers rapporteren aan het Kernteam over de voortgang en organiseren inhoudelijke besluitvorming (via de gebruikelijke procedures) en formuleren aanbevelingen voor de stuurgroep Platform Vitale Landbouw.

3.7 Risico's

- Door onvoldoende urgentiegevoel de noodzakelijke beweging onvoldoende kunne realiseren;
- het gebrek aan commitment van gemeenten en provincie om de transitieopgaven daadwerkelijk gezamenlijk op te pakken;
- een mogelijk gebrek aan medewerking van stakeholders, die benodigd zijn om de 4 programmalijnen in uitvoering te brengen;
- het niet beschikbaar zijn van voldoende financiële middelen voor de programmalijnen en coördinatie;
- een te beperkte bemensing / onvolledigheid in de gewenste competenties bij de invulling van de programmalijnen en het gebiedsbureau waardoor te geringe slagkracht, uitvoeringscapaciteit beschikbaar is;